Grigore Constantinescu

Comuna

CICĂNEŞTI

PITEŞTI MMXV

CICĂNEŞTI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 4 sate: **Cicăneşti**; Bărăşti; Mioarele; Urecheşti.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDETULUI: 50 km.
SUPRAFAŢĂ: 29 km^2.
POPULAŢIE: 2.107 locuitori [1.056 M + 1.051 F] (Rpl/2011).
Comună înfrăţită cu localitatea St. Rambert d'Albon [Franţa].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Bărăşti – 1480 [6988] ianuarie 18 (DIR, XIII-XV, B, ŢR, doc. 166)• **Cicăneşti** – 1565 [7073] iunie 11 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. III, doc. 250). Infirmând atestarea menţionată [1480], sub motivaţia: „Nu ştim cu certitudine, de care Bărăşti este vorba, căci au existat mai multe în Evul Mediu", autorii [MC] propun ca atestare iniţială, un document ulterior datând din 1561-1562. „Din cele patru sate ale comunei, doar Bărăştiul şi Cicăneştiul sunt atestate documentar în Evul Mediu, celelalte două, Urecheşti şi Nicoleşti sunt aşezări mai noi, care nu coboară sub secolul al XVIII-lea.". <sic !> [MC], p. 27.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual al comunei este atestată „pe raza satului Mioarele, prin descoperirea întâmplătoare a două topoare de piatră, mărturii ale activităţii umane în această parte a judeţului.". <sic !>. Topoarele „se încadrează în epoca bronzului, aparţin culturii Tei (bronzul mijlociu, prima jumătate a mileniului II a. H.). Un alt topor de piatră a fost descoperit pe raza Cicăneştiului.

TOPONIMIE:

- **Cicăneşti** – toponim topografic derivat din antroponimicul *Cic* – atestat în Ardeal, confirmând, şi sub acest aspect, originea transilvăneană a primilor locuitori ai aşezării, într-un context geografic marcat ulterior de prezenţa „ungurenilor". Iorgu Iordan consideră că, „în cazul lui Cicăneşti, trebuie să admitem o fază anterioară – sub aspect fonetic – Cioconeşti < Ciocăneşti, cu *ă* > *o*, prin asimilaţie cu *o* precedent.". [Toponimia românească, p. 348]. Autorii [MC] consideră că „prezenţa masivă a ungurenilor" în spaţiul subcarpatic este atestată mai târziu, din secolul al XVIII-lea [corect, GC !], de aceea „explicarea numelui de la un fruntaş local, Cican sau Cecan, se pare mai plauzibilă", omiţând, din această logică, atestarea anterioară secolului XVIII, sub forma Cicăneşti [1565], a localităţii, dar şi fenomenul transhumanţei, care poate explica, şi în acest caz, un eponim – singular ! – de origine ardelenească.
- **Bărăşti** – toponim topografic de provenienţă enigmatică, derivând din *bara* – cuvânt vechi cu sens de „cetate înconjurată de mlaştină", deşi nu poate fi exclusă derivarea termenului din interjecţia *bâr !* – utilizată curent în limbajul ciobanilor din zonă. De menţionat că, în limba albaneză, se consemnează un apelativ *bér* ≈ „berbece".

- **Mioarele** – toponim social indicând, prin forma de plural, intensitatea ocupaţiei pastorale. Anterior anului 1968, numele satului a fost Nicoleşti, derivat din cel al „moşierului Nicolau".
- **Urecheşti** – toponim provenit dintr-un eponim *Ureche* (la origine, o poreclă formată pe baza apelativului *ureche*) + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a localităţii.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tradiţională caracteristică zonei montane a Argeşului. Construcţiile vechi prezintă un soclu supraînălţat din piatră, tencuit, pe care sunt edificaţi, din lemn de brad sau de stejar, pereţii spaţiilor destinate locuinţelor. Planul construcţiilor este, în general, bicameral (tindă şi odaie), dar se

consemnează şi existenţa unor construcţii cu tindă centrală încadrată de camere. Interiorul relevă, prin modul de organizare, o industrie casnică locală înfloritoare, textilele de casă fiind de o surprinzătoare varietate.

Portul popular se încadrează tipologic în aria etnografică a zonei montane a Argeşului, cu evidente influenţe „ungureneşti", motivate prin originea transilvană a unora dintre strămoşii locuitorilor satelor componente ale comunei. Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, prezintă elemente de particularizare locală dansurile: Brâul bătrânesc, Brâuleţul de la Cicăneşti, Brâul pe 6, Ungurească, Ungurica, Vulpea. De un interes deosebit se bucură manifestarea folclorică tradiţională anuală «Tămaşiana», care se desfăşoară în luna iunie, pe un podiş ce domină aşezarea, manifestare în care sunt implicate formaţii de dans popular din localitate, dar şi din localităţile limitrofe.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚**Biserica** «Naşterea Maicii Domnului»+«Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil»+«Sf. Nicolae» **Cicăneşti** [1867]~ctitorită de preoţii: Gheorghe, Şerban, Toma şi enoriaşii: Petre, Andrei, Stan împreună cu soţiile lor, pe locul unei biserici din lemn, vândută satului Cerbureni •intervenţii: înălţarea zidului cu 1 m [1955]; consolidare [1960] •pictură murală: anonim [1832]; Theodor Petrescu-Tutana [1960].

✚**Biserica de lemn** «Sf. Treime» **Urecheşti** [1832]~ctitorită de obştea satului; construită din bârne de stejar •intervenţii: „preînnoită" a doua oară [1871] •pictura murală: anonim [1832]; repictată de zugravul Antonie, probabil Anton Lapinschi [1873]. În anul 1987, „fanatici religioşi" au intenţionat să determine prăbuşirea bisericii de lemn, provocând distrugerea pereţilor în zona absidei altarului, pentru a se motiva construirea unui locaş de cult mai spaţios. Oficiul judeţean Argeş pentru patrimoniul cultural naţional a intervenit la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, prin adresa 444 / 07.12. 1897, propunând includerea bisericii pe Lista monumentelor istorice şi de artă, pentru a fi, astfel, protejată.

✚**Biserica** «Sf. Treime»+«Sf. Apostoli Petru şi Pavel» **Urecheşti** [1985-1992]~ctitorită „cu osârdia pr. Vasile Georgescu şi cu cheltuiala a 20 de enoriaşi" •pictură murală, în tehnica fresco, realizată de pictorul bisericesc Ilie Căpuşe, originar din Verneşti-Argeş.

✝**Monumente eroi**: **Cicăneşti** [1877-1878; 1916-1920 !]; autor: N. Kagheorghis din Piteşti (1920) – lângă Căminul cultural Cicăneşti ■~ **Cicăneşti** [1940-1944]; (1988) – lângă Biserica Cicăneşti ■~ **Urecheşti** [1916; 1944] – lângă Biserica Urecheşti.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 117 locuitori ai comunei Cicănești, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [3], Primul război mondial [69], Al doilea război mondial [45].

Momente de istorie locală

În cursul operațiunilor militare din Primul război mondial, în zonă, au acționat, începând cu 31 octombrie 1916, trupele grupului „locotenent- colonel Gherescu", ulterior, cele ale grupului „colonel Lișcu"; în noaptea de 4 spre 5 noiembrie, au atacat fără succes trupele inamice organizate pentru luptă în Cerbureni. Copleșiți de superioritatea numerică și de tehnica de luptă a inamicilor, trupele române au fost silite să se retragă pe noi aliniamente de apărare.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 146; Idem– *Bisericile de lemn din judeţul Argeş – monumente de arhitectură*, www.google.ro, calameo.1227548

Gheorghe Ungureanu– *Încercare monografică asupra comunei Cicăneşti,* ms. dact., 1972, 15 p.; Cornelia Marcela Popescu (Ruşcea)– *Studiu geografic al comunei Cicăneşti*, ms. dact., 1999, 117 p.; Spiridon Cristocea, Marius Păduraru– *Comuna Cicăneşti, judeţul Argeş.*

File de istorie, [MC], Piteşti, 2009, 432 p.; Gheorghe Păun– *Privind peste umăr: memorii premature*, Piteşti, 2010 (cap. „*Cicăneşti – mon amour*”).; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

Bărăşti
7046
Cicăneşti
Mioarele
245
704G
254
Bărăşti
Urechești
Cicănești
Mioarele

PRIMĂRIA COMUNEI CICĂNEŞTI.

BISERICA BĂRĂŞTI.

BISERICILE DIN URECHEŞTI-CICĂNEŞTI.

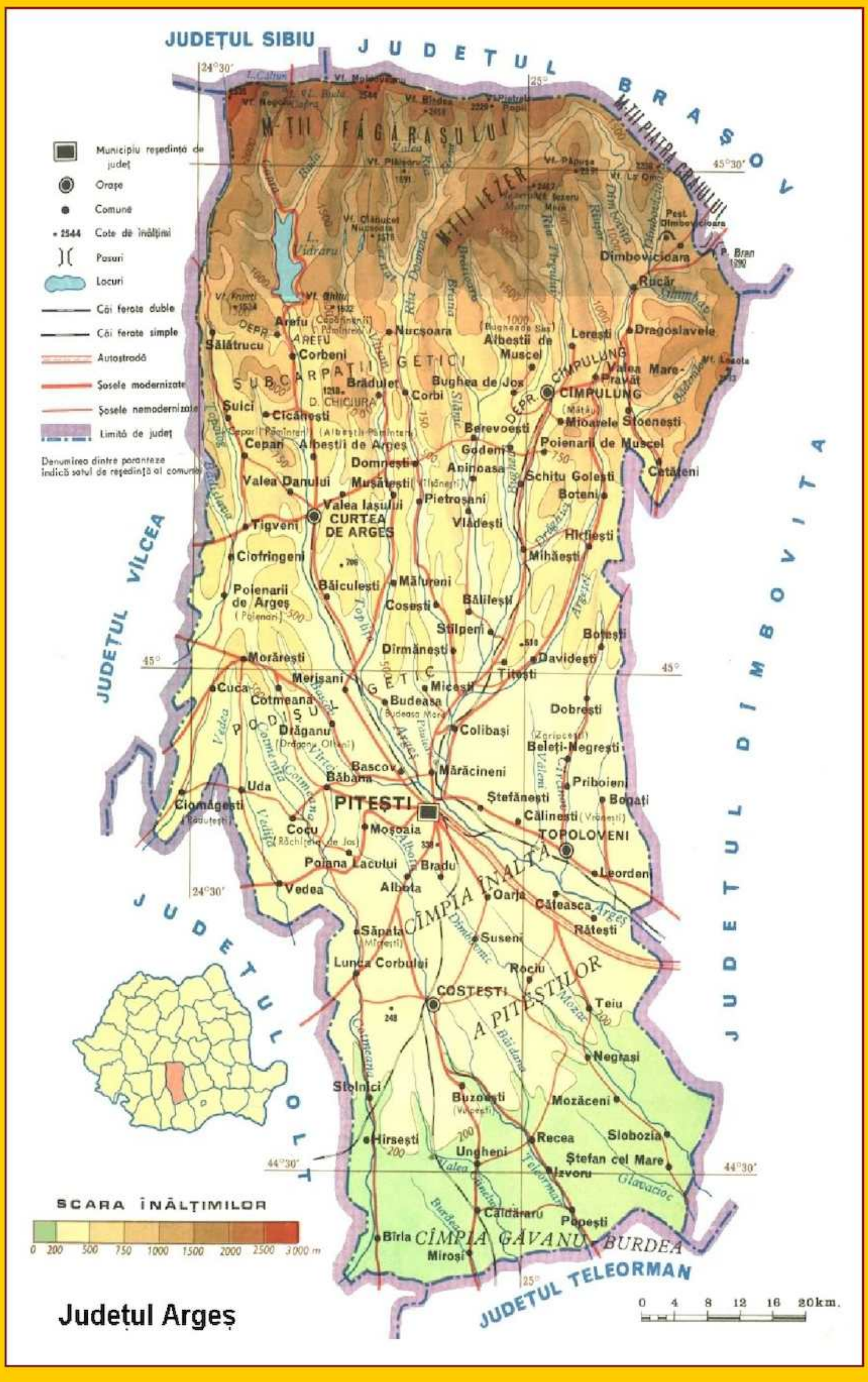

Județul Argeș